

## בס"ד. ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, ה'תשל"ג

(הנחה בלתי מוגה)

**נר** חנוכה מצותה משתשקע החמה, שזוהי הגדרת נר חנוכה בזמן, וכן ישנה ההגדרה במקום שמצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ<sup>1</sup>. וידוע הדיוק בזה, מהו הטעם שנר חנוכה אינו דומה לנר שבת, שנר שבת צ"ל דוקא מבעוד יום<sup>2</sup> (הגדרה בזמן), ודוקא בפנים הבית<sup>3</sup> (הגדרה במקום), ונוסף על החילוק ביניהם בזמן ומקום, שהו"ע עולם ושנה, יש חילוק ביניהם גם בנפש, שבשבת מדליק אחד לכל הבית, משא"כ בחנוכה, מדליקין המהדרין נר לכל אחד ואחד<sup>4</sup>, ועוד זאת, שבנוגע לנר חנוכה יש סברא שאם אנשי הבית כבר ישנים, צריך להדליק בלא ברכה<sup>5</sup>. וצריך להבין מהו טעם החילוק בין נר שבת לנר חנוכה, מאחר ששניהם תקנות דרבנן. ועוד דיוק בנוגע להחילוק בין נרות חנוכה לנרות המקדש<sup>6</sup>, שאע"פ שכל הטעם לתקנת נרות חנוכה הוא בקשר לנרות המקדש, מ"מ חלוקים הם זמ"ז בעולם שנה ונפש, שהרי נרות המקדש צריך להדליקם דוקא קודם השקיעה<sup>7</sup>, ודוקא בתוך ביהמ"ק (בפנים), ובביהמ"ק גופא בחלק הפנימי שבו — בהיכל, משא"כ נרות חנוכה צריך להדליקם דוקא משתשקע החמה, ועל פתח ביתו מבחוץ דוקא, שזהו החילוק בעולם (מקום) ושנה (זמן), וכן יש חילוק ביניהם בנפש, שנרות המקדש צריך להדליקם דוקא כהן, שזהו דרגא הכי עליונה שבמעלת בני", ובכהנים גופא הרי זה שייך לאהרן כה"ג נכמ"ש<sup>8</sup> ובהעלות אהרן את הנרות, וכן

באוה"ת חנוכה ח"ה תקמ, ב ואילך. רד"ה הנ"ל תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קיב ואילך). ד"ה תנו רבנן מצות נ"ח וד"ה מצותה — תשל"ח (תו"מ סה"מ כסלו ע' קסב ואילך). לקו"ש ח"א ע' 89 ואילך.

(7) ראה תו"מ סה"מ שם (הערה 11): ראה לחם משנה הל' תפלה פכ"ג ה"ב: הקטורת שהיו מקטירין אחר התמיד (של בין הערביים) .. הי' כלה ב"א שעות חסר רביע. ונמצא, שזהו גם הזמן דנרות שהי' לאחרי הקטורת (פסחים נט, א. רמב"ם הל' ק"פ פ"א ה"ד).

(8) תצוה ל, ח.

(1) מאמר זה הוא המשך למאמרים שלפניו — ד"ה קטנתי וד"ה פדה בשלום (לעיל ע' 199 ואילך; ע' 217 ואילך).

(2) שבת כא, ב.

(3) ראה ד"ה מצותה משתשקע החמה תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קיב. ע' קטו ואילך).

(4) ראה ריש וסוף ד"ה נר חנוכה תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תשפד. ע' תשצג נח"ד ע' א'סא. ע' א'עב).

(5) מג"א או"ח סתרע"ב סק"ו.

(6) ראה רד"ה מצותה משתשקע החמה

מש"נ בהעלותך את הנרות<sup>9</sup>, קאי על מ"ש לפנ"ז, דבר אל אהרן ואמרת אליו, וכמבואר בלקר"ת בהעלותך<sup>10</sup> השייכות המיוחדת של אהרן להדלקת הנרות שבביהמ"ק], שהוא הכי מובחר שבכהנים, ואף שכל הכהנים כשרים להדלקת הנרות<sup>11</sup>, הרי גם כשכהן הדיוט מדליק את הנרות, הרי הוא מקיים בזה את הציווי שנאמר לאהרן הכהן — ובהעלות אהרן את הנרות. משא"כ בנרות חנוכה הרי הדלקה היא ע"י כל אחד ואחד מישראל. וצריך להבין מהו טעם החילוק ביניהם, דלכאורה היו צ"ל שניהם באופן שוה, שהרי נוסף לכך שכל דתיקון רבנן כעין דאורייתא תיקון<sup>12</sup>, הרי כל טעם תקנת נרות חנוכה הוא בקשר לנרות המקדש, ומדוע מצינו חילוק ביניהם בעולם שנה ונפש.

**(ב) ולהבין** זה צריך להקדים משנתל"ב<sup>13</sup> בענין קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך<sup>14</sup>, ומבאר בזה רבינו הזקן (בעל השמחה והגאולה די"ט כסלו, באגה"ק ד"ה קטנתי שכתב בקשר לי"ט כסלו<sup>15</sup>), שזהו מפני היות קטן יעקב במאד מאד בעיניו מחמת ריבוי החסדים כי במקלי כו', כי חסד היא בחי' קרבת אלקים כו', וכל הקרוב אל ה' צריך להיות יותר שפל רוח, דכל שהוא קמי' יותר הוא יותר כלא כו'. ובפרטיות יותר יש בזה ב' ענינים, כל החסדים וכל האמת, ונתבאר<sup>13</sup>, שכל החסדים קאי על התפלה, שהו"ע רעותא דלבא, ומכל האמת קאי על התורה, אין אמת אלא תורה<sup>16</sup>, שעיי"ז דוקא נעשה המשכת העצמות. ועיי"ז נפעל מ"ש לאח"ד<sup>17</sup> הצילני נא מיד אחי מיד עשו גו' פן יבוא והכני, והיינו<sup>18</sup>, שאפילו בנוגע לעשו כפי שהוא בתכלית הירידה למטה מטה, עד שיכול להיות והכני, שזוהי דרגא הכי תחתונה שבג' קליפות הטמאות, הנה גם שם פועל הצילני נא, שלא יהי' והכני, ועד שגם מהפכו לגמרי, שכל זה נפעל מצד הגבוה ביותר שיורד למטה יותר<sup>19</sup>, ובפרט כשמגיע לעצמותו ית' שהוא למעלה מגדר מקום — מעלה ומטה, ולכן עיי"ז מברר את הקליפות גם כשהם במצב הכי ירוד.

- 
- |                                    |                                    |
|------------------------------------|------------------------------------|
| 15) אגה"ק סימן ב.                  | 9) בהעלותך ח, ב.                   |
| 16) ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח. איכ"ר     | 10) כט, ג.                         |
| פתיחתא ב'. תקו"ז תכ"א (ג, א).      | 11) ראה רמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ט   |
| 17) וישלח שם, יב.                  | ה"ז.                               |
| 18) ראה גם סד"ה קטנתי תרע"ה (המשך  | 12) פסחים ל, ב. וש"נ.              |
| תער"ב שם ע' תשסה [ח"ג אלה]).       | 13) ד"ה קטנתי וד"ה פדה בשלום (הנ"ל |
| 19) ראה שערי אורה שער הפורים נח, א | הערה 1).                           |
| ואילך. סה, א ואילך.                | 14) וישלח לב, יא.                  |

**ויש** להוסיף ולבאר המשך הפסוק<sup>14</sup>, שלאחרי שמזכיר הענינים הכלליים דכל החסדים וכל האמת, מוסיף, כי במקלי עברתי את הירדן הזה, דלכאורה צריך להבין<sup>20</sup> מדוע מזכיר כאן ענין פרטי זה דוקא. גם צריך להבין מה שמדייק לומר כי במקלי, הרי מבואר במדרש<sup>21</sup> שמקל זה הי' גם המטה של משה ושל משיח, ומדוע אומר כאן הלשון כי במקלי דוקא.

ג) **ויובן** בהקדם המבואר בשל"ה (בדרושי חנוכה פרק תורה אור<sup>22</sup> ובפ' וישלח<sup>23</sup>), בענין כי במקלי, שהוא ר"ת מי כמכה באלים הוי'<sup>24</sup> (שזהו הר"ת של "כי במ", והר"ת של "קלי" הוא) לישועתך קויתי הוי'<sup>25</sup>, והוא שם מכב"י<sup>18</sup> ("כי במ"), ששייך גם ליהודה המכבי, והוא גם ר"ת ברוך כבוד הוי' ממקומו<sup>26</sup>. והנה, בענין מי כמכה באלים הוי' יש שני פירושים, וכפי שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר בד"ה מי כמכה תרפ"ח<sup>27</sup>, שאמרו רז"ל<sup>28</sup> מי כמוך באלמים (תקיפים), אבא חנן אומר מי כמוך חסין י"ה<sup>29</sup>, מי כמוך חסין (מתאפק<sup>30</sup>), והיינו, דלפירוש הא', באלים הוא מלשון כח, כמו גבר אלים, שהו"ע החוזק והתוקף בעניני העולם, ולפירוש הב', אלים הוא מלשון אילם, שאינו מדבר, דהיינו שאלקות הוא בהעלם, שזהו מצד מ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים<sup>31</sup>. ולפ"ז צריך להבין מהי השייכות בין שני הר"ת שבשם מכב"י, מי כמכה באלים הוי', וברוך כבוד הוי' ממקומו. גם צריך להבין מהי השייכות בין שם מכב"י שענינו חסד [כדאיתא בשל"ה<sup>22</sup> שמכבי בגימטריא חסד], עם הר"ת שלו מי כמכה באלים הוי', שלפי ב' הפירושים הנ"ל בתיבת באלים, החוזק והתוקף בעניני העולם, וההעלם דאלקות, ענינו גבורות.

ד) **ולהבין** זה צריך להקדים תחילה ביאור ענין ברוך כבוד הוי' ממקומו, ששייך לעבודת האופנים וחיות הקודש, והוא למעלה מעבודת השרפים שאומרים קדוש קדוש קדוש<sup>32</sup>, כי, הג"פ קדוש הם כנגד העולמות בריאה ויצירה ועשי' הרוחנית<sup>33</sup>, משא"כ ברוך כבוד

27) סה"מ תרפ"ח ע' פט.

28) גיטין נו, ב.

29) תהלים פט, ט.

30) פרש"י גיטין שם.

31) ראה שער הכוונות ענין הפסח דרוש

א'. תורת חיים ויצא קסו, סע"ג.

32) ישעי' ו, ג. חולין צא, ב.

33) ראה לקר"ת שה"ש ה, ב. סה"מ

תרח"ץ ע' רו. ובכ"מ.

20) ראה גם רד"ה קטנתי הנ"ל (המשך

תערוב שם ס"ע תשנו [שם ע' א'כה]).

21) ראה ילקוט שמעוני חוקת רמז תסג.

תורה שלמה עה"פ (אות סז בהערה).

22) רנט, א.

23) רצה, ב. וראה גם אוה"ת וישלח (כרך

א) רלג, א. לקו"ש חט"ו ע' 275.

24) בשלח טו, יא.

25) ויחי מט, יח.

26) יחזקאל ג, יב.

גו' הוא כנגד ההמשכה בעשי' הגשמית, וטעם הדבר, כיון שההמשכה היא ממקומו, ממקורו ושרשו, היינו מעצמות א"ס ב"ה, משא"כ ע"י קדוש קדוש נמשך רק הארה מן העצמות, ואף שאין שייך לומר הארה בעצמות, ה"ז בכללות המשכה מבחי' החיצוניות כו', ובלשון החסידות ה"ז החילוק שבין חיצוניות הכתר לפנימיות הכתר.

**וזהו** גם החילוק שבין כל החסדים לכל האמת, דחסדים הו"ע רעותא דלבא, שע"ז התפיסא היא בהארה לבד. דהנה, אף שאמרו לית מחשבה תפיסא בי<sup>34</sup> אבל נתפס הוא ברעותא דלבא<sup>35</sup>, והיינו, שע"י רעותא דלבא נתפס העצם דלית מחשבה תפיסא בי', מ"מ<sup>36</sup>, הרי רעותא דלבא הוא רק בבחי' רצוא, ששייך רק בהארה מהעצם, וכמו נהורא תתאה קארי תדיר לנהורא עילאה ולא שכיך<sup>37</sup>. וגם, רעותא דלבא ענינו רצון, שהוא מציאות שרוצה, ואף שהרצון הוא באופן שאין לו שום מציאות לעצמו, כ"א מה שרוצה לידבק בעצמותו, הרי עכ"פ הוא מציאות רצון. ולמעלה מזה הוא מ"ש לאח"ז ומכל האמת, אין אמת אלא תורה<sup>16</sup>, כי, לימוד התורה הוא באופן דתען לשוני אמרתך<sup>38</sup>, כעונה אחר הקורא<sup>39</sup> [והרי ענין זה הוא בכל הדרגות שבלמוד התורה, אפילו ע"י קריאת אותיות התורה בלבד], שזהו דבר ה' ממש שיש בזה כל העצמות כו'<sup>40</sup>, והו"ע ה"שוב", דהיינו המשכת העצם מלמעלמ"ט, שזהו כללות החילוק בין תורה לתפלה, דתפלה (לית פולחנא כפולחנא דרחימותא<sup>41</sup>) ענינה העלאה מלמטלמ"ע, משא"כ לימוד התורה, שהו"ע השכל, שבא במנוחה והתיישבות, ה"ז בבחי' טוב. ואע"פ שלימוד התורה מצ"ע יכול להיות עדיין בדרגא תחתונה [דאף שתורה הו"ע הפנימיות, הרי יכול להיות הפנימיות של הדרגא התחתונה]<sup>42</sup>, הרי כאן ישנה גם המעלה שלימוד התורה בא לאחרי התפלה (וכהסדר בהכתוב, שמכל האמת בא לאחר כל

(34) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(35) ראה זח"ג רפט, ב. אוה"ת תצא ע' תתר ואילך.

(36) ראה גם המשך תער"ב שם פשע"א ואילך (ע' תשסב [שם ע' איל] ואילך).

(37) ראה זהר ח"ב קמ. א. ח"א קעח, ב. עז, ב. פו, ב.

(38) תהלים קיט, קעב.

(39) ת"א יתרו סז, ב. ועוד.

(40) ראה המשך תער"ב שם פשס"ג (ע'

תשרמ [שם ע' א'ז]).

(41) ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א. לקו"ת שלח מב, ג. ובכ"מ.

(42) ראה המשך תער"ב שם פשע"ב (ע' תשסד [שם ע' אילג]): "בחי' רעו"ד עם היותה בחי' חיצונית לבד, ה"ז חיצוניות מבחי' פנימיות ועצמיות שלמעלה מבחי' התורה שהיא בבחי' ח"ע דאצי', ומלוכש בזה בחי' העצמות דא"ס והיינו הכל כמו שמתלבש בבחי' החכמה".

החסדים), ולאחרי שכבר הגיע ע"י התפלה לבכל מאדך<sup>43</sup> שהוא למעלה מטו"ד, הנה ע"י לימוד התורה שלאח"ז ה"ה מגיע לפנימיות העצמות<sup>44</sup> (דפנימיות אבא (חכמה, תורה) פנימיות עתיק<sup>45</sup>, ועד שע"ז מגיע לפנימיות העצמות ממש, שהוא עצמותו ומהותו ית').

ה) **ונוסף** על כללות החילוק בין העבודה דתפלה לעבודה דתורה, יש חילוק ביניהם גם בנוגע לפעולה בעולם, שבענין התפלה, דשעת צלותא שעת קרבא<sup>46</sup>, הרי זה באופן של מלחמה, משא"כ בענין התורה הרי זה באופן של פדה בשלום<sup>47</sup>. ולכן הנה מיד לאחר מ"ת נאמר<sup>48</sup> ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה הוי' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך, והיינו<sup>49</sup>, שלא הוצרכו להלחם בפועל, אלא ע"י שהלכו עם הארון נעשה ממילא ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך. אבל אעפ"כ, עדיין הוצרכו עכ"פ לקחת הארון במדבר כו', ונמצא, שלא נעשה הבריור בדרך ממילא ממש, ולכן גם הפעולה על העולם לא היתה בתכלית השלימות, דאע"פ שהי' ויפוצו גו' וינוסו גו', הרי מ"מ נשארו אויביך ומשנאיך. ורק לאח"ז בימי המלך שלמה, שהשלום שלוי<sup>50</sup>, דקיימא סיהרא באשלמותא<sup>51</sup>, וישב שלמה על כסא הוי'<sup>52</sup>, אזי הי' הבריור באופן של מנוחה ושלום, שהארון נשאר במקומו בביהמ"ק, ומלכת שבא הביאה מס<sup>53</sup> (שהו"ע ניצוצות הקדושה) לשלמה<sup>54</sup>. אמנם באמת גם בימי שלמה לא הי' עדיין תכלית השלימות<sup>55</sup>, שהרי גם לאחרי שמלכת שבא הביאה המס לשלמה, הנה בהיותה במקומה נשארה במציאות לעצמה, ואף שלא היתה מציאות של מנגד כמו אויביך ומשנאיך, הרי מ"מ נשארה במקומה מציאות לעצמה, ורק את ניצוצות הקדושה (שהו"ע המס) הביאה לשלמה. ולכן לא הי' זה באופן של קביעות, ולאחר ימי שלמה הי' יכול להיות שוב הענין דאויביך ומשנאיך. אך תכלית השלימות בזה יהי' בימות המשיח, שלאחר שילחום

---

(43) ואתחנן ו, ה.	(א) .
(44) ראה המשך תער"ב שם.	(51) ראה שמו"ר פט"ו, כו.
(45) לקו"ת נצבים מט, ד. וש"נ.	(52) דברי הימים-א כט, כג.
(46) ראה זח"ג רמג, א.	(53) מלכים-א יו"ד, א ואילך.
(47) ראה בארוכה המשך פדה בשלום תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 106 ואילך).	(54) ראה תו"א בראשית ו, א. לקו"ת במדבר ד, א.
(48) בהעלותך יו"ד, לה.	(55) בהבא לקמן — ראה המשך תער"ב שם פשע"ד (ע' תשסט [שם ע' א'מ] ואילך).
(49) ראה גם המשך תער"ב שם פשע"ז (ע' תשעד [שם ע' א'מ]).	וראה ד"ה פדה בשלום תשכ"ו פ"י ואילך (תו"מ חמ"ה ע' 205 ואילך).
(50) ראה שהש"ר פ"א, א (יא). פ"ג, יא	

מלחמת ה' וינצח<sup>56</sup>, אזי יקויים היעוד<sup>57</sup> אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד, היינו, שגם כמו שהעמים נמצאים במקומם, לא יהיו מציאות לעצמם, אלא כל מציאותם תהי' לעבדו שכם אחד. ובפרטיות יותר, הנה משיח עצמו יהי' מזרעו של דוד<sup>58</sup> ומזרעו של שלמה<sup>58</sup>, כי בתחילה צ"ל אצל משיח האופן של מלחמה, שילחום מלחמת ה' וינצח, שזהו ענינו של דוד, כמ"ש<sup>59</sup> דם לרב שפכת, ורק לאח"ז יהי' אצלו ענין השלום כמו בזמן שלמה, ועד להשלימות דאז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד. ומ"מ, גם בנוגע להשלימות דלעת"ל, הנה מעין זה הי' כבר בביהמ"ק, שזהו מה שמקום הארון אינו מן המדה<sup>60</sup>, והיינו, שאע"פ שהארון הי' במדה, אמתים וחצי גו' ואמה וחצי<sup>61</sup>, אעפ"כ הנה מקום הארון אינו מן המדה, כי מצד נמנע הנמנעות<sup>62</sup> יכול לבוא גם הענין דמקום הארון אינו מן המדה בגשמיות. אבל, כל זה הי' רק בביהמ"ק, משא"כ כללות העולם נשאר במציאות, ולא נמשך שם ענין זה, ורק לעת"ל תהי' גם בעולם תכלית השלימות דאז אהפוך גו' לעבדו שכם אחד.

**וענינו** בספירות, כמבואר בעץ חיים<sup>63</sup> שבימי שלמה היתה עליית המלכות במדריגה הוא"ו (מז' המדריגות דחשיב שם בעליית המלכות), שאז אין מאיר האור עדיין בבחי' מלכות דמלכות, ולעת"ל תהי' עלי' הז', שאז יהי' הגילוי גם בבחי' מלכות דמלכות. ואף שבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא, שאז הגילוי הוא גם בה' ספירות אחרונות דמלכות<sup>64</sup>, גם בבחי' מלכות דמלכות, הרי זה רק כפי שכלולה ביסוד שבה (ובכללות הו"ע בחי' ז"א, שהוא סוף עולמות הא"ס, ועוד למעלה מזה), שזהו בחי' התקשרות המקבל בהמשפיע, והיינו, שהעלי' היא רק כפי שהתלמיד מקבל מרבו בעת ההשפעה, אבל עדיין לא הי' הגילוי בבחי' מלכות שבמלכות עצמה (כפי שהיא במקומה), שלא נתבררה עדיין, משא"כ לע"ל תהי' העלי' השביעית דמלכות, ויהי' הגילוי בבחי'

(60) יומא כא, א. וש"נ.

(61) תרומה כה, י. ויקהל לו, א.

(62) ראה שו"ת הרשב"א ח"א סתי"ח. הובא בספר החקירה להצ"צ לד, ב. סה"מ תרע"ח ע' תכ. ועוד.

(63) שער מיעוט הירח פרק ב.

(64) ראה סידור עם דא"ח קפג [ערב], א.

פירוש המלות פמ"ח (כט, ב ואילך).

(56) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ד.

(57) צפני' ג, ט. הובא ברמב"ם שם.

(58) סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. פירוש המשניות סנהדרין פרק י יסוד הי"ב. אגרת תימן (ע"פ תנחומא ס"פ תולדות. אגדת בראשית פמ"ד). מפרשי הזהר ח"א קי, ב. וש"נ. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 110 ואילך. ח"ל ע' 102.

(59) דברי הימים"א כב, ח.

מלכות שבמלכות כפי שהיא במקומה (לא רק כפי שכלולה ביסוד), ויתירה מזה, שגם כפי שהמלכות נמשכת לעולמות ב"ע, שהו"ע כח הפועל בנפעל, הנה גם שם יהי' בגילוי שבדבר הוי' שמים נעשו<sup>65</sup>, והיינו, שהיה' הגילוי דהוי' גם בהעולם מצ"ע, כמ"ש<sup>66</sup> ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר, שגם בהבשר הגשמי יהי' דבר הוי' בגילוי, ועד שלעת"ל תהי' גם הנשמה ניזונה מהאלקות שבהגוף, כמבואר בכ"מ<sup>67</sup>.

ו) **וזהו** גם הענין דמי כמכה באלים הוי'. דהנה, נת"ל שאלים הוא מלשון תוקף, שזהו תוקף הגבורות שבא מתוקף האורות דתהו<sup>68</sup>, וישנו גם הפירוש דמי כמכה באלים, שהאלקות הוא בהעלם, ולא נרגש בהעולם שבדבר הוי' שמים נעשו. ועז"נ מי כמכה באלים הוי', והיינו, שפועלים שגם באלים (התוקף דעניני העולם, וההעלם דאלקות) יורגש הגילוי דהוי', שזהו"ע יחוד הוי' ואלקים<sup>68</sup>, ועד שוהי' הוי' לי לאלקים<sup>69</sup>. וכדי לפעול ענין זה, הנה עז"נ ברוך כבוד הוי' ממקומו, ממקורו ושרשו, שע"ז נעשית ההמשכה גם למטה מטה, עד שוהי' הוי' לי לאלקים, שהו"ע שבא"ע, וכמו פירוש הפשוט שבמי כמכה באלים הוי', שהו"ע שבא"ע. וזוהי השייכות בין ב' הר"ת דשם מכבי (ברוך כבוד הוי' ממקומו ומי כמכה באלים הוי'), כי, דוקא ע"י ברוך כבוד הוי' ממקומו נעשה הענין דמי כמכה באלים הוי', שזהו הגילוי דהוי' בהתוקף וההעלם שבעולם. וזוהי גם שייכותם לשם מכבי, שענינו חסד, כנ"ל.

ז) **ועפ"ז** יובן הטעם שהדלקת נרות המקדש היתה צריכה להיות ביום דוקא, שאז ישנו היחוד דהוי' ואלקים בגלוי, אלא שביחוד הוי' ואלקים גופא יש ב' אופנים, מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט<sup>70</sup>, ובביהמ"ק הי' היחוד מלמטלמ"ע, וכמ"ש ובהעלות אהרן את הנרות, בהעלותך את הנרות, שהו"ע העלי' מלמטלמ"ע. וזהו שההדלקה צ"ל דוקא בפנים, כי העלי' מלמטלמ"ע היא בפנימיות דוקא. וזהו גם הטעם שע"ז לא נתבררו רק ניצוצות הקדושה<sup>71</sup>, או עניני הרשות שיכולים להתעלות, אבל לא ענין

70) ראה אוה"ת וסה"מ תרע"ח שבהערה 6.

71) ראה המשך תער"ב שם פשע"ד (ס"ע תשסט [שם ע' א'מא]): "בימי שלמה הי' רק העלאת הניצוצות שהם במדרי' הקדושה עכ"פ, דאף שנתרחקו מאד מ"מ ה"ה במדריגת הקדושה כו".

65) תהלים לג, ו.

66) ישע"י מ, ה.

67) ראה סה"מ תרל"ז ח"א ע' סד ואילך.

ח"ב ע' תרכג ואילך. תרנ"ט ע' קה [ק] ואילך. תרח"ץ ע' ריט.

68) ראה סד"ה מי כמכה תרפ"ח הנ"ל

בפנים המאמר (סה"מ תרפ"ח ע' קב ואילך).

69) ויצא כח, כא. תו"א ויצא כא, ד.

המנגד. וזהו הטעם שההדלקה היתה דוקא ע"י אהרן הכהן, שהו"ע  
 החסד<sup>72</sup>, כי בכדי לפעול הבירור מלמטלמ"ע צ"ל במקום גבוה ביותר,  
 ומשם דוקא בא הכח להעלות מלמטלמ"ע, וכידוע בענין לכה דודי  
 לקראת כלה<sup>73</sup>. וכ"ז הוא גם לגבי נרות שבת. משא"כ נרות חנוכה ענינם  
 הוא המשכה מלמעלמ"ט, שיהי' גילוי אוא"ס למטה, ולכן נר חנוכה  
 מצותה משתשקע החמה, שהו"ע הבירור במקום החושך דוקא, ועד  
 דכליא רגלא דתרמודאי<sup>74</sup>, שתרמוד הוא אותיות מורדת (כדאיתא בקהלת  
 יעקב<sup>74</sup>), ורגלא דתרמודאי מורה על הדרגה הכי תחתונה שבתרמוד, אך  
 ע"י הדלקת נרות חנוכה מתבררת ומתהפכת גם דרגא תחתונה זו (משא"כ  
 בזמן שלמה, הרי אדרבה, כל הענין דתרמוד ותדמור<sup>75</sup> בא מעבדי  
 שלמה<sup>76</sup>). והיינו, שע"י הדלקת נרות חנוכה, שהו"ע המס"נ שבימים ההם  
 ושבזמן הזה, שאינו מתפעל מחושך הגלות, ואדרבה הוא מאיר בו, הנה  
 ע"יז פועל בהגלות גופא שיתבטלו ההעלמות והמניעות כו', ויהי' גילוי  
 אלקות, ועד לתוס' אור, בדוגמת הגילוי דלעת"ל, שזהו גם מה שנרות  
 חנוכה אינן בטלין לעולם (כמ"ש הרמב"ן בפירושו עה"ת<sup>77</sup>), שזהו מצד  
 אני הוי' לא שנית<sup>77</sup>, והיינו, שאף עתה בזמן הגלות יש מעין הגילוי  
 דלעת"ל, ועד שבאים לשלימות הגילוי דלעת"ל, שאז אהפוך אל עמים  
 שפה ברורה גו' לעבדו שכס אחד (שזה יהי' אפילו אצל כל העמים,  
 ועאכו"כ אצל ישראל, שהם אלו שפעלו כל זה ע"י עבודתם), ונגלה כבוד  
 הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר<sup>78</sup>, ומלאה הארץ דעה את הוי'  
 כמים לים מכסים<sup>78</sup>, ויקויים מ"ש בנוסח ועל הנסים: להודות ולהלל  
 לשמך הגדול, וכמ"ש<sup>79</sup> והי' הוי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' הוי'  
 אחד ושמו אחד, דכשם שאני נכתב כך אני נקרא<sup>80</sup>, בגאולה האמיתית  
 והשלימה ע"י משיח צדקנו.

- 
- (72) זהר ח"א רנו, ב.  
 (73) ראה לקו"ת ברכה צז, א.  
 (74) ערך תרמוד. וראה מאמרים שבהערה  
 6. ובכ"מ.  
 (75) ראה אג"ק חכ"ז ע' רחצ בהערה.  
 (76) ראה יבמות טז, ב ואילך. וראה לקו"ש  
 וש"נ.  
 (77) מלאכי ג, ו.  
 (78) שם יא, ט. הובא ברמב"ם סוף הל'  
 מלכים.  
 (79) זכרי' יד, ט.  
 (80) ראה פסחים נ, ב.  
 (76) ראה יבמות טז, ב ואילך. וראה לקו"ש  
 ח"ג ע' 811 הערה 3. התוועדויות תשמ"ח  
 ח"ב ע' 124 ואילך. תשי"ג ח"א ע' 186. ד"ה